

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas atjaunošanas regula

8.pants – urbānās ekosistēmas

D.Saulīte
06.05.2026.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Dabas atjaunošanas regula 2024/1991

- Stājās spēkā 2024. gada 18. augustā
- Detalizēti pasākumi – līdz 2030.g. (pārskata 2032.), stratēģiskie – līdz 2040/2050.g.
- Aktīvi un pasīvi atjaunošanas pasākumi
- **Nacionālais atjaunošanas plāns** - jāiesniedz EK, kā sasniegs regulas mērķrādītājus
 - plāna projekts - līdz 2026.g. septembrim
 - +
 - EK iesniegto projektu vērtē 6 mēnešu laikā
 - +
 - dalībvalstij pēc tam ir 6 mēneši plāna pārstrādei (ja ir kas precizējams)
- ✓ gala plāns provizoriski - **2027.g. septembrim**
- **Finansējums – vēl nav skaidrs, līdz 2027. gadam esošā finansējuma ietvaros**
- Var attiecināt jau esošus atbilstošus pasākumus

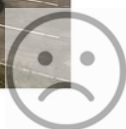

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

8.pants *Urbāno ekosistēmu atjaunošana*

➤ *Nodrošināt, ka pilsētu zaļās zonas turpina sniegt (pilsētas iedzīvotājiem) vajadzīgos ekosistēmu pakalpojumus*

- ✓ Gaisa kvalitāte
- ✓ Temperatūras regulācija
- ✓ Labbūtība (vieta ikdienas atpūtai, kustībai un sociālai dzīvei)
- ✓ Plūdu seku mazināšana (lietus ūdeņu uztveršana zaļajās zonās) u.c.

Zaļās zonas nav tikai brīvdienu, bet ikdienas vajadzība!!!

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Urbanizācijas līmeņi Latvijā - Regulas tvērums

Kur dzīvo lielāka daļa (>50%) pašvaldības iedzīvotāju?

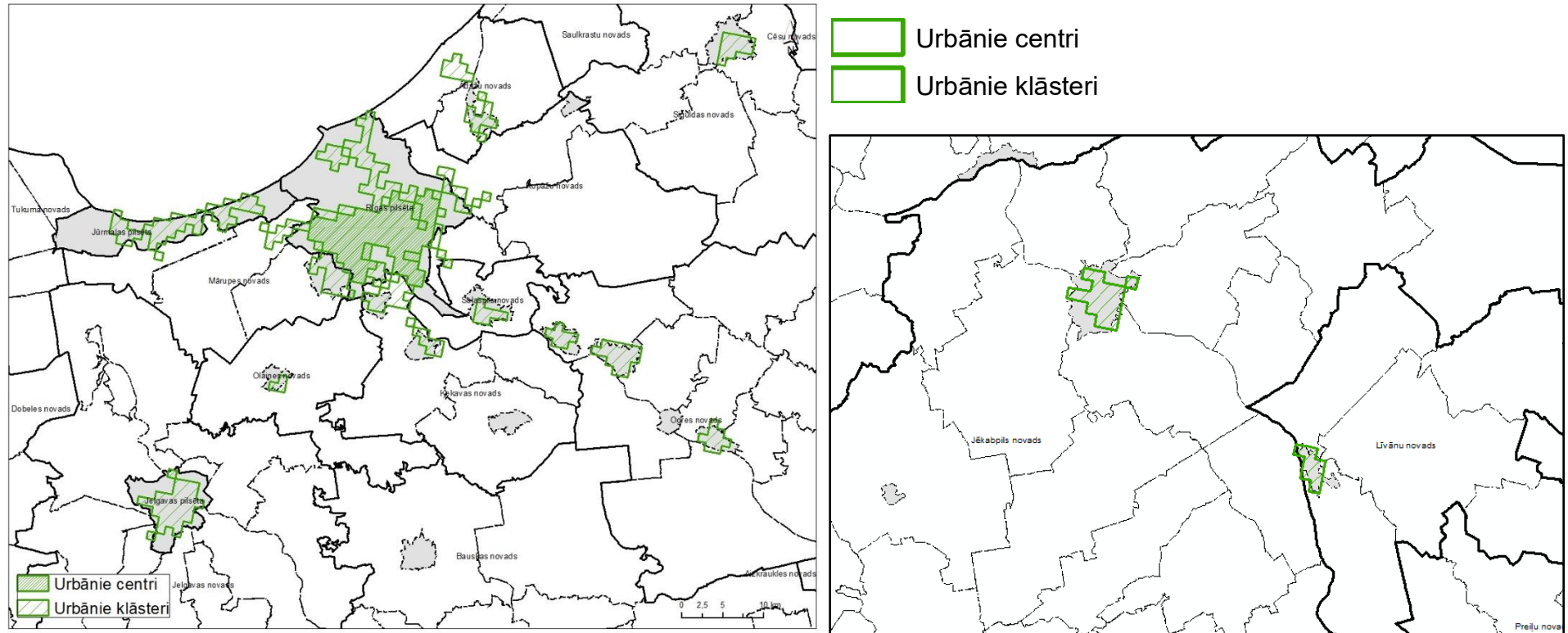

Dabas atjaunošanas regulas tvērums – DEGURBA 1. un 2. līmenis

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Urbānie centri un urbānie klāsteri (EK dati) – blīvāk apdzīvotās vietas

EK vienota metodoloģija (1 km² šūnu kopas) un jau nedefinētas robežas (aktualizē 1x 10 gados):

- **Urbānie centri:** iedzīvotāju blīvums ir ≥ 1500 iedz./km² un kopējais skaits ir $\geq 50\,000$;
- **Urbānie klāsteri:** iedzīvotāju blīvums ≥ 300 iedz./km² un kopējais skaits ir $\geq 5\,000$.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

8.pants *Urbāno ekosistēmu atjaunošana - līdz 2030.gadam*

- Nodrošina *pilsētu* zaļo zonu un koku vainagu projekciju:
 - *neto* nesamazināšanos līdz 2030.g. 31.decembrim
- ❖ Izņēmums (! **līdz 2030. gadam**) – var izslēgt no «*no net loss*» ievērošanas tās urbānās teritorijas, kur:
 - zaļās zonas īpatsvars urbānajos centros un klāsteros > **45%**
UN
 - koku vainagu projekcija urbānajos centros un klāsteros > **10%**;
- Bāzes gads - 2024.gads

Izejas dati rādītāju aprēķinam

EK
Copernicus
satelītdati

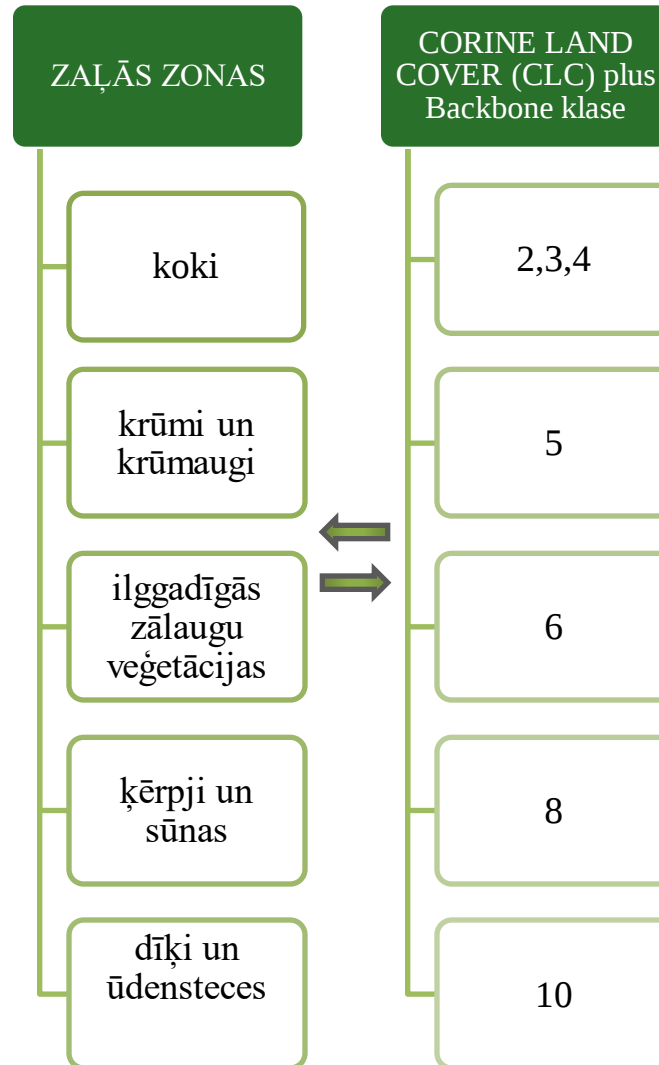
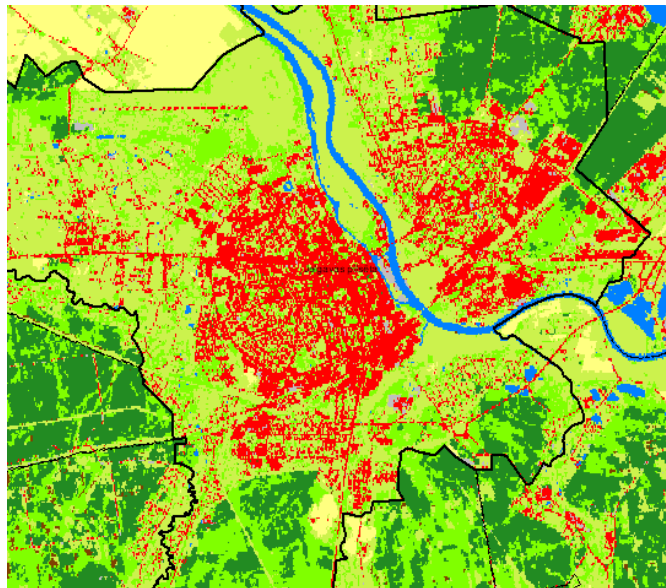
Zaļās zonas:
Corine Land Cover
CLCplus backbone

Koku segums:
Tree Cover Density

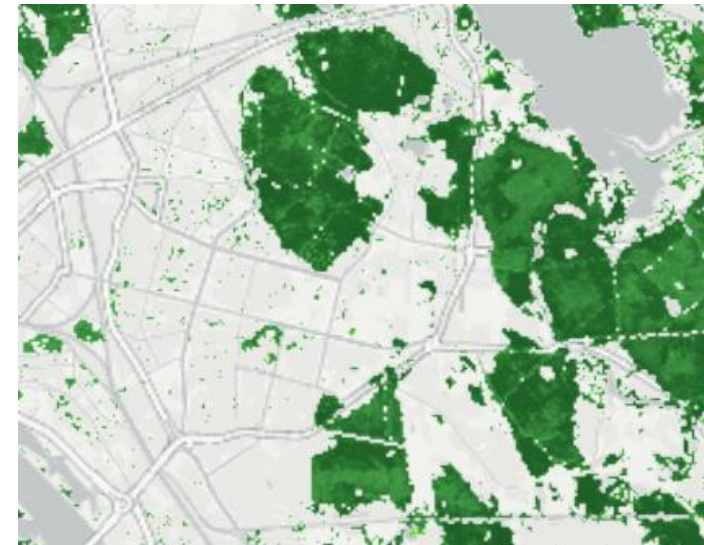

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

8.pants *Urbāno ekosistēmu atjaunošana*

Koku segums:
TREE COVER DENSITY

TCD vislabāk identificējas meži,
parki, koku grupas

<https://land.copernicus.eu/en/map-viewer?dataset=483b93c888d84542a18d10ac0a34a7db> (tiešsaistes karte)
<https://wekeo.copernicus.eu/> (datu lejupielāde)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Meži urbānajās teritorijās

Esošie iedzīvotāji

Mēs nopirkām savu īpašumu
kā «apbūve pie meža»!
Šis mežs mums ir pastaigu un
atpūtas vieta.
Kāpēc to apbūvē?

Mežs → funkcionālā zona apbūvei?

Nākamie iedzīvotāji/ īpašumu pircēji

«Apbūve meža ielokā» –
klusums, daba!
Ideāla vieta dzīvošanai!

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

8.pants *Urbāno ekosistēmu atjaunošana - līdz 2030.gadam*

EK provizoriskie zaļo zonu/ koku vainagu īpatsvara dati* par Regulas tvēruma pašvaldībām:

LAU kods	Pilsēta, novads	DEGURBA (urbanizācijas līmenis)	Zaļās zonas	Koku segums**	potenciāli «no net loss» izņēmuma piemērošana
LV_0001000	Rīga	1	54	18	
LV_0002000	Daugavpils	1	52	7	NĒ
LV_0003000	Jelgava	2	64	7	NĒ
LV_0004000	Jūrmala	2	79	43	
LV_0005000	Liepāja	1	48	14	
LV_0006000	Rēzekne	2	56	8	NĒ
LV_0007000	Ventspils	2	57	11	
LV_0023000	Ādažu novads	2	81	26	
LV_0031000	Jēkabpils novads	2	62	4	NĒ
LV_0034000	Ķekavas novads	2	79	17	
LV_0036000	Līvānu novads	2	72	14	
LV_0039000	Mārupes novads	2	72	18	
LV_0040000	Ogres novads	2	73	20	
LV_0041000	Olaines novads	2	65	26	
LV_0045000	Salaspils novads	2	69	12	

* sašķēļot «urbāno» administratīvo teritoriju **urbānos centros un klāsterus** ar zaļo zonu un koku vainagu segumu datiem

** koku vainagu seguma dati drīzumā no EK puses tikšot precizēti no 2023. gada datiem ar 2024. gada datiem

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

8.pants *zaļo zonu un koku vainagu seguma noteikšana*

Ir 2 (+1) pieejas:

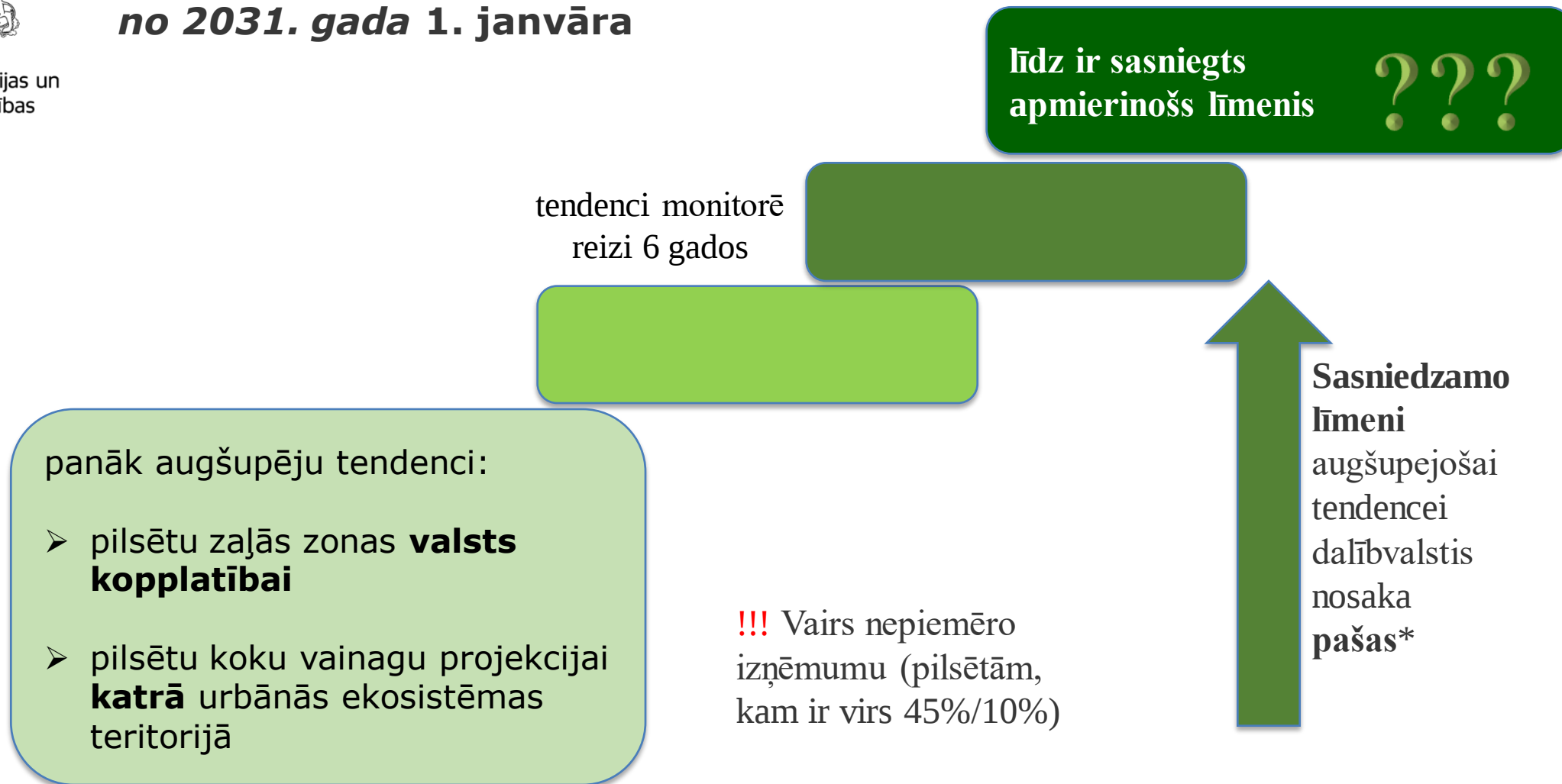
- EK pati veic Copernicus (Sentinel-2) datu apstrādi un pārklājuma noteikšanu
- Citi **atbilstoši** papildu dati (ortofoto utml.), ja:
 - ✓ attiecīgajai dalībvalstij tie ir pieejami
 - ✓ **nodrošina** dalībvalsts (datu apstrādi, metodes aprakstīšanu, telpisko datu iesniegšanu EK u.c.)
- kombinētais (daļa pilsētu ar Copernicus, daļa ar papildus datiem)

!!! Pārskata periodā (6 gadu ciklā) pieeja nedrīkst mainīties

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

8.pants *Urbāno ekosistēmu atjaunošana - no 2031. gada 1. janvāra*

* **Komisija** līdz 2028. gada 31. decembrim ar īstenošanas aktiem **izveido** orientējošu **satvaru** 8. panta 2. un 3. punktā minēto **apmierinošo līmeņu noteikšanai**.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Regulas VII PIELIKUMS: Atjaunošanas piemēri

31. Paplašināt pilsētu zaļās zonas, kam piemīt ekoloģiskas iezīmes, piemēram:

- ✓ parkus, kokus un mežu laukumus, koku alejas, dzīvžogus,
- ✓ zaļos jumtus,
- ✓ savvaļas puķu pļavas, dārzus, mazdārziņus, pilsētpļavas;
- ✓ dīķus un ūdensteces,
- ✓ cita starpā ņemot vērā sugu daudzveidību, autohtonas sugas, vietējos apstākļus un noturību pret klimata pārmaiņām.

33. Pārveidot par dabas teritorijām degradētas teritorijas, bijušās industriālās teritorijas un karjerus.

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Atsauces dati 8.panta un 14.panta 4.punkta piemērošanai

Regulā minētās vērtības	Atsauces gads	Faila veids	Aktualizācijas biežums	Saites
Administratīvās teritorijas (LAU)	2024	Poligoni	Katru gadu	LAU
Urbanizācijas līmenis (DEGURBA)	2024	Tabula (1-3)	Katru gadu	DEGURBA
Urbānie centri un urbānie klāsteri	2021	Rastra attēls (1km izšķirtspēja)	Reizi 10 gados	UCUC
Corine Land Cover CLCplus Backbone	2023	Rastra attēls (10 m izšķirtspēja)	Reizi 2 gados	CLCplus Backbone
Koku vainagu pārklājums	2023 (2024 – drīzumā)	Rastra attēls (10m izšķirtspēju)	Katru gadu	HRL Tree Cover Density

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Saites

EK skaidrojumi, vadlīnijas un izejas dati:

<https://biodiversity.europa.eu/europes-biodiversity/nature-restoration/reference-portal-for-nature-restoration-regulation>

Biežāk uzdotie jautājumi par regulu un EK atbildes:

<https://biodiversity.europa.eu/europes-biodiversity/nature-restoration/reference-portal-for-nature-restoration-regulation/nrr-frequently-asked-questions?activeAccordion=3d98151b-9434-435a-9dc2-e2af4df111ba#urban-ecosystems>

Īstenošanas regula:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500912